

พยานหลักฐาน ในคดีอาญา

ตัวบทมาตราที่สำคัญ

ป.วิอาญา

มาตรา 226

บทตัดพยานเด็ดขาด

มาตรา 226/1-226/5

บทตัดพยานไม่เด็ดขาด

มาตรา 227

มาตรฐานการรับฟังพยานหลักฐาน

มาตรา 227/1

การรับฟังพยานหลักฐานที่มีข้อบกพร่อง

มาตรา 229/1

การยื่นบัญชีระบุพยาน

มาตรา 232

ห้ามโจทก์อ้างจำเลยเป็นพยาน

ความเบื้องต้น

1

> การเตรียมการ**ก่อนนำ**
พยานหลักฐานเข้าสู่ศาล

1. กำหนด**ประเด็น**ข้อพิพาท
2. กำหนด**การ**ะการพิสูจน์
หรือหน้าที่**นำสืบ**
3. กรณีที่**ต้องใช้**
พยานหลักฐาน กรณีใด
ไม่ต้องใช้พยานหลักฐาน

2

> การ**นำสืบ**พยานหลักฐาน
ต่อศาล

1. บทกฎหมายว่าด้วย**การ**
รับฟังพยานหลักฐาน
2. บทกฎหมายว่าด้วยการ
ยื่นพยานหลักฐานต่อศาล

3

> การ**วินิจฉัย**ชี้ขาดคดี

หลักกฎหมายว่าด้วย
การชี้้นำหนัก
พยานหลักฐาน

1. ประเด็นข้อพิพาท

> จำเลยเป็น**คนร้าย**กระทำความผิด**ตามฟ้อง**หรือไม่ ?

ปัญหาข้อเท็จจริง

> จำเลยเป็น**คนร้าย**หรือไม่ ?

ปัญหาข้อกฎหมาย

> การกระทำนั้นเป็นการกระทำ
ผิด**ตามฟ้อง**หรือไม่ ?

> มีเหตุให้**เพิ่มโทษ**หรือ**ลดโทษ**จำเลยหรือไม่ ?

> โจทก์มี**อำนาจฟ้อง**หรือไม่ ?

ศาลวินิจฉัยโดยอาศัยพยานหลักฐาน

ศาลวินิจฉัยเอง ไม่อาศัยพยานหลักฐาน

2. การการพิสูจน์

การการพิสูจน์พิจารณาจากประเด็นข้อพิพาท

- > จำเลยเป็น**คนร้าย**กระทำความผิด**ตามฟ้อง**หรือไม่ ?
- > มีเหตุให้**เพิ่มโทษ**หรือ**ลดโทษ**จำเลยหรือไม่ ?
- > โจทก์มี**อำนาจฟ้อง**หรือไม่ ?

2. การการพิสูจน

> บุคคลทุกคนย่อมได้รับการสันนิษฐานตามหลักทั่วไปว่าเป็นผู้บริสุทธิ์

โจทก์

โจทก์จึงมีการการพิสูจน

ยื่นฟ้อง

จำเลย

ได้รับการสันนิษฐานตาม
หลักทั่วไปว่าเป็นผู้บริสุทธิ์

ข้อควรระวัง

จำเลยอ้างกฎหมายเพื่อยกเว้นความผิด เช่น
ป้องกัน = ต่อสู้ว่าไม่ได้กระทำความผิด
โจทก์ต้องมีหน้าที่นำสืบว่าไม่เข้าข้อยกเว้น

หากให้การปฏิเสธ มีสิทธินำพยาน
เข้าสืบแก้หรือหักล้างพยานโจทก์

ไม่มีหน้าที่นำสืบพิสูจน
ความบริสุทธิ์ของตน

2. การระการพิสูจน

> บุคคลทุกคนย่อมได้รับการสันนิษฐานตามหลักทั่วไปว่าเป็นผู้บริสุทธิ์

> โจทก์จึงมีภาระการพิสูจน์

➔ พิสูจนโดยการนำพยานหลักฐานมาสืบ

ข้อยกเว้น

มีข้อสันนิษฐานเป็นคุณแก่โจทก์

> โจทก์มีหน้าที่เพียงพิสูจนให้เห็นข้อเท็จจริงอันเป็นเงื่อนไขแห่งข้อสันนิษฐานนั้น (ป.วิ.พ. ม. 84/1+ป.วิ.อ. ม. 15)

2. การการพิสูจน

> บุคคลทุกคนย่อมได้รับการสันนิษฐานตามหลักทั่วไปว่าเป็นผู้บริสุทธิ์

> โจทก์จึงมีภาระการพิสูจน

➔ พิสูจนโดยการนำพยานหลักฐานมาสืบ

ต้องเป็นพยานหลักฐานในสำนวน และผ่านกระบวนการเข้าสู่สำนวนอย่างถูกต้อง

ระวัง สิ่งที่ไม่สามารถนำมาวินิจฉัยได้

- รายงานสืบเสาะของพนักงานคุมประพฤติ
- คำร้องขอฝากขังผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน
- พยานหลักฐานนอกสำนวน

ข้อยกเว้น

เป็นกรณีที่ไม่ต้องใช้พยานหลักฐาน

1. ข้อเท็จจริงซึ่งรู้กันอยู่ทั่วไป
2. ข้อเท็จจริงซึ่งไม่อาจโต้แย้งได้ หรือ
3. ข้อเท็จจริงที่คู่ความรับหรือถือว่ารับกันแล้วในศาล(ป.วิ.พ. ม. 84+ป.วิ.อ. ม. 15)

2. การการพิสูจนั

การการพิสูจนัพิจารณาจากประเด็นข้อพิพาท

- > จำเลยเป็น**คนร้าย**กระทำความผิด**ตามฟ้อง**หรือไม่ ? → โจทก์
- > มีเหตุให้**เพิ่มโทษ**หรือ**ลดโทษ**จำเลยหรือไม่ ?
 - เพิ่มโทษ → โจทก์
 - ลดโทษ → จำเลย
- > โจทก์มี**อำนาจฟ้อง**หรือไม่ ? → โจทก์
 (การที่โจทก์นำคดีนี้มาฟ้องจำเลย
 ต่อศาล ย่อมเป็นการกล่าวอ้างไป
 ในตัวว่าโจทก์มีอำนาจฟ้อง)

3. กรณีที่ต้องใช้, ไม่ต้องใช้พยาน

กรณีที่ต้องใช้พยานหลักฐาน

> ปัญหา**ข้อเท็จจริง** → ต้องเป็นพยานหลักฐานในสำนวน และผ่านกระบวนการเข้าสู่สำนวนอย่างถูกต้อง

ข้อยกเว้น

ข้อเท็จจริงซึ่งรู้กันอยู่ทั่วไป

ข้อเท็จจริงซึ่งไม่อาจโต้แย้งได้ **หรือ**

ข้อเท็จจริงที่คู่ความรับหรือถือว่ารับกันแล้วในศาล

- ศาลสามารถใช้**ดุลพินิจ**ได้

- กรณีความผิดที่มีโทษตั้งแต่ 5 ปี

ขึ้นไป หรือโทษที่หนักกว่านั้น

→ **โจทก์**ต้องนำพยานเข้ามาสืบ
ประกอบคำรับสารภาพของจำเลย

3. กรณีที่ต้องใช้, ไม่ต้องใช้พยาน

กรณีที่ไม่ต้องใช้พยานหลักฐาน

> ปัญหาข้อกฎหมาย

- กรณีพิพาทต้องใช้กฎหมาย**บทใด**
- มีกฎหมาย**บัญญัติไว้เช่นนั้นจริงหรือไม่
- กรณีพิพาทต้อง**ตีความ**บทกฎหมายอย่างไร

} หน้าที่ของศาล

ช่วยกัน

- ปัญหาเกี่ยวกับข้อกฎหมาย**ต่างประเทศ**
- ปัญหาเกี่ยวกับข้อกฎหมาย**ระหว่างประเทศ**
- ปัญหาเกี่ยวกับบทกฎหมายที่มีลำดับศักดิ์**ต่ำกว่ากฎกระทรวง**

> ปัญหาข้อเท็จจริง

ช่วยกัน

- ข้อเท็จจริงซึ่งรู้กันอยู่ทั่วไป
- ข้อเท็จจริงซึ่งไม่อาจโต้แย้งได้ **หรือ**
- ข้อเท็จจริงที่คู่ความรับหรือถือว่ารับกันแล้วในศาล

3. การรับฟังและบทตัดพยาน

3.1. การอ้างพยานหลักฐาน

> มาตรา 226 (หลักการทั่วไปในการอ้างพยานหลักฐาน)

พยานหลักฐานทุกชนิด ซึ่งน่าจะ
พิสูจน์ได้ว่าจำเลยผิดหรือบริสุทธิ์
สามารถอ้างเป็นพยานหลักฐานได้

ยกตัวอย่างเช่น

- พยานวัตถุ
- พยานเอกสาร
- พยานบุคคล
- พยานผู้เชี่ยวชาญ

พิจารณาบทตัดพยาน

ต้องห้ามรับฟัง

1. บทตัดพยานหลักฐานเท็จ/
พยานหลักฐานปลอม
2. บทตัดพยานหลักฐานที่ไม่
เกี่ยวข้องประเด็น/ ฟุ่มเฟือย/
ประวิงเวลาให้ชักช้า
3. บทตัดพยานหลักฐานที่
เกิดขึ้น หรือได้มาโดยไม่ชอบ
4. บทตัดพยานเนื่องจากไม่ยื่น
บัญชีระบุพยาน

ยังมีบทตัดพยานอื่น ๆ นอกเหนือจากนี้

3. การรับฟังและบทตัดพยาน

3.2. บทตัดพยานหลักฐาน

3. บทตัดพยานหลักฐานที่เกิดขึ้น หรือได้มาโดยไม่ชอบ

- ➔ บทตัดพยานเด็ดขาด (ไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใด ห้ามมิให้รับฟังโดยเด็ดขาด)
- ➔ บทตัดพยานไม่เด็ดขาด (โดยหลัก ห้ามมิให้รับฟังโดย แต่อาจเข้าข้อยกเว้นให้รับฟังได้)

3. การรับฟังและบทตัดพยาน

3.2. บทตัดพยานหลักฐาน

➔ บทตัดพยานเด็ดขาด

4

1. มาตรา 84 วรรคท้าย ชั้นจับกุม
2. มาตรา 134/4 วรรคท้าย ชั้นสอบสวน
3. มาตรา 226 พยานที่เกิดขึ้นโดยไม่ชอบ
4. มาตรา 232 โจทก์อ้างจำเลยเป็นพยาน

3. การรับฟังและบทตัดพยาน

3.2. บทตัดพยานหลักฐาน

➔ บทตัดพยานเด็ดขาด

4

1. มาตรา 84 วรรคท้าย ชั้นจับกุม

มาตรา 84 วรรคท้าย

คำรับสารภาพของผู้ถูกจับ

ห้ามรับฟังเป็นพยานหลักฐาน
มาตรา 84 วรรคท้าย

ข้อควรระวัง

- บุคคลนั้นต้องถูกจับแล้ว
- ไม่ห้ามที่จะรับฟังเพื่อพิสูจน์ความผิด
คนอื่นที่ร่วมกระทำความผิด (ชดทอด)

ด้วยคำอื่น ๆ ของผู้ถูกจับ

หาก**แจ้งสิทธิ**โดยชอบ รับฟังเป็น
พยานหลักฐานได้

หาก**ไม่แจ้งสิทธิ**โดยชอบ
ห้ามรับฟังเป็นพยานหลักฐาน
ตามมาตรา 226 (เพราะทำไม่ชอบ
ด้วยมาตรา 84 วรรคท้าย)

3. การรับฟังและบทคัดพยาน

3.2. บทคัดพยานหลักฐาน

➔ บทคัดพยานเด็ดขาด

4

2. มาตรา 134/4 วรรคท้าย ชั้นสอบสวน

ไม่ว่าจะเป็น **คำรับสารภาพ** หรือ **ถ้อยคำอื่น**
จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ต่อเมื่อ

1. มีการจัดหาทนายความก่อนถาม
คำให้การ ตามมาตรา 134/1

โทษประหาร/ผู้ต้องหาอายุไม่เกิน 18 ปี ในวันที่แจ้งข้อหา
ถ้าไม่มีทนายความ ต้องจัดให้เสมอ

คดีที่มีอัตราโทษจำคุก

ถ้าไม่มีทนายความ และผู้ต้องหาต้องการ
จึงจะจัดหาทนายให้

3. การรับฟังและบทตัดพยาน

3.2. บทตัดพยานหลักฐาน

➔ บทตัดพยานเด็ดขาด

4

2. มาตรา 134/4 วรรคท้าย ชั้นสอบสวน

ไม่ว่าจะเป็น**คำรับสารภาพ**หรือ**ถ้อยคำอื่น**
จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ต่อเมื่อ

1. มีการจัดหาทนายความก่อนถาม
คำให้การ ตามมาตรา 134/1

2. การสอบสวนผู้ต้องหาที่เป็นเด็ก
ไม่เกิน 18 ปี

แยกเป็นส่วนสกัด...ในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก

จัดสหวิชาชีพ...นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการ

กระทบจิตใจให้ถามผ่าน...นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์

3. การรับฟังและบทตัดพยาน

3.2. บทตัดพยานหลักฐาน

➔ บทตัดพยานเด็ดขาด

4

2. มาตรา 134/4 วรรคท้าย ชั้นสอบสวน

ไม่ว่าจะเป็น**คำรับสารภาพ**หรือ**ถ้อยคำอื่น**
จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ต่อเมื่อ

1. มีการจัดหาทนายความก่อนถาม
คำให้การ ตามมาตรา 134/1
2. การสอบสวนผู้ต้องหาที่เป็นเด็กไม่
เกิน 18 ปี ตามมาตรา 134/2
3. การมีทนายความเข้าร่วมในการ
สอบปากคำ ตามมาตรา 134/3
4. การแจ้งสิทธิผู้ต้องหาก่อนถาม
คำให้การ ตามมาตรา 134/4

สิทธิที่จะให้การ/ไม่ให้การ ถ้าให้การอาจใช้เป็น
พยานหลักฐานได้

สิทธิที่จะให้ทนาย/บุคคลที่ไว้วางใจเข้าฟังการ
สอบปากคำ

3. การรับฟังและบทตัดพยาน

3.2. บทตัดพยานหลักฐาน

➔ บทตัดพยานเด็ดขาด

4

2. มาตรา 134/4 วรรคท้าย ชั้นสอบสวน

ไม่ว่าจะเป็น **คำรับสารภาพ** หรือ **ถ้อยคำอื่น**
จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ต่อเมื่อ

1. มีการจัดหาทนายความก่อนถาม
คำให้การ ตามมาตรา 134/1
2. การสอบสวนผู้ต้องหาที่เป็นเด็ก
ไม่เกิน 18 ปี ตามมาตรา 134/2
3. การมีทนายความเข้าร่วมในการ
สอบปากคำ ตามมาตรา 134/3
4. การแจ้งสิทธิผู้ต้องหาก่อนถาม
คำให้การ ตามมาตรา 134/4

ไม่สามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้
ตามมาตรา **134/4 วรรคท้าย**

3. การรับฟังและบทตัดพยาน

3.2. บทตัดพยานหลักฐาน

➔ บทตัดพยานเด็ดขาด

4

3. มาตรา 226 พยานที่เกิดขึ้นโดยไม่ชอบ

มีได้เกิดขึ้นจากการ**รังใจ**
 มีได้เกิดขึ้นจากการ**มีคำมั่นสัญญา**
 มีได้เกิดขึ้นจากการ**ขู่ขี้น**
 มีได้เกิดขึ้นจากการ**หลอกลวง** หรือ

มีได้เกิดขึ้นโดย**มิชอบประการอื่น**

กรณีแรก พยานที่ไม่ได้เกิดขึ้น
 ด้วยความสมัครใจ

กรณีสอง พยานที่เกิดโดยเจ้า
 พนักงานกระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย

3. การรับฟังและบทตัดพยาน

3.2. บทตัดพยานหลักฐาน

1. บทตัดพยานเด็ดขาด มาตรา 226

มิได้เกิดขึ้นจากการ**จงใจ**
 มิได้เกิดขึ้นจากการ**มีคำมั่นสัญญา**
 มิได้เกิดขึ้นจากการ**ขู่เข็ญ**
 มิได้เกิดขึ้นจากการ**หลอกลวง** หรือ

กรณีแรก พยานที่ไม่ได้เกิดขึ้น
 ด้วยความสมัครใจ

- อาจเกิดจากการกระทำของบุคคลทั่วไป
- อาจเกิดจากการกระทำของเจ้าพนักงาน

3. การรับฟังและบทตัดพยาน

3.2. บทตัดพยานหลักฐาน

1. บทตัดพยานเด็ดขาด มาตรา 226

มิได้เกิดขึ้นโดย**มิชอบประการอื่น**

}

กรณีสอง พยานที่เกิดโดยเจ้าพนักงานกระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย

กฎหมายที่มุ่งจะ**คุ้มครองสิทธิของบุคคล**

1. สิทธิของผู้เสียหายหรือพยานที่อายุไม่เกิน 18 ปี
2. ตัวอย่างอื่น ๆ ของผู้ถูกจับ**ในชั้นจับกุม**ที่ให้ไว้ก่อนมีการแจ้งสิทธิ

3. การรับฟังและบทตัดพยาน

3.2. บทตัดพยานหลักฐาน

➔ บทตัดพยานเด็ดขาด

4

1. มาตรา 84 วรรคท้าย ชั้นจับกุม

มาตรา 84 วรรคท้าย

คำรับสารภาพของผู้ถูกจับ

ห้ามรับฟังเป็นพยานหลักฐาน
มาตรา 84 วรรคท้าย

ข้อควรระวัง

- บุคคลนั้นต้องถูกจับแล้ว
- ไม่ห้ามที่จะรับฟังเพื่อพิสูจน์ความผิด
คนอื่นที่ร่วมกระทำ (ชกทอด)

ด้วยคำอื่น ๆ ของผู้ถูกจับ

หาก**แจ้งสิทธิ**โดยชอบ รับฟังเป็น
พยานหลักฐานได้

หาก**ไม่แจ้งสิทธิ**โดยชอบ
ห้ามรับฟังเป็นพยานหลักฐาน
ตามมาตรา 226 (เพราะทำไม่ชอบ
ด้วยมาตรา 84 วรรคท้าย)

3. การรับฟังและบทตัดพยาน

3.2. บทตัดพยานหลักฐาน

1. บทตัดพยานเด็ดขาด มาตรา 226
มิได้เกิดขึ้นโดย**มิชอบประการอื่น**

1. ถ้าจำเลยมีเจตนากระทำผิดอยู่แล้ว

เป็น**วิธีการ**แสวงหา
พยานหลักฐาน สามารถ**รับฟัง**
ได้

2. ถ้าจำเลยไม่มีเจตนากระทำผิดมาก่อน

เป็น**การ**แสวงหาพยานหลักฐาน
ที่**มิชอบ** ต้อง**ห้าม**รับฟัง

กรณี**สอง** พยานที่เกิดโดยเจ้า
พนักงานกระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย

กฎหมายที่มุ่งจะ**คุ้มครองสิทธิ**ของบุคคล

1. สิทธิของผู้เสียหายหรือพยาน
ที่อายุไม่เกิน 18 ปี
2. ถ้อยคำอื่น ๆ ของผู้ถูกจับ**ในชั้น**
จับกุมที่ให้ไว้ก่อนมีการ**แจ้งสิทธิ**

3. พยานหลักฐานที่เกิดจากการ**ล่อซื้อ**

3. การรับฟังและบทตัดพยาน

3.2. บทตัดพยานหลักฐาน

➔ บทตัดพยานเด็ดขาด

4

3. มาตรา 226 พยานที่เกิดขึ้นโดยไม่ชอบ

มีได้เกิดขึ้นจากการ**รังใจ**
 มีได้เกิดขึ้นจากการ**มีคำมั่นสัญญา**
 มีได้เกิดขึ้นจากการ**ขู่ขี้น**
 มีได้เกิดขึ้นจากการ**หลอกลวง** หรือ

มีได้เกิดขึ้นโดย**มีชอบประการอื่น**

กรณีแรก พยานที่ไม่ได้เกิดขึ้น
 ด้วยความสมัครใจ

กรณีสอง พยานที่เกิดขึ้นโดย
 เจ้าพนักงานกระทำการฝ่าฝืน
 กฎหมาย

3. การรับฟังและบทตัดพยาน

3.2. บทตัดพยานหลักฐาน

➔ บทตัดพยานเด็ดขาด

4

1. มาตรา 84 วรรคท้าย ชั้นจับกุม
2. มาตรา 134/4 วรรคท้าย ชั้นสอบสวน
3. มาตรา 226 พยานที่เกิดขึ้นโดยไม่ชอบ
4. มาตรา 232 โจทก์อ้างจำเลยเป็นพยาน

3. การรับฟังและบทตัดพยาน

3.2. บทตัดพยานหลักฐาน

➔ บทตัดพยานเด็ดขาด

4

4. มาตรา 232 โจทก์อ้างจำเลยเป็นพยาน

มาตรา 232 ห้ามมิให้โจทก์อ้างจำเลยเป็นพยาน

ขัดกับหลักการพื้นฐานที่บุคคลมีสิทธิที่
จะไม่ถูกบังคับให้ประณัตตนเอง

ข้อควรระวัง

- ผู้ร่วมกระทำผิดด้วยกัน แต่ถูกฟ้องเป็นอีกคดีหนึ่ง ไม่
ต้องห้ามแต่อย่างใด
- ผู้ร่วมกระทำผิดด้วยกัน แต่เจ้าพนักงานจับไว้เป็นพยาน ไม่
ต้องห้ามแต่อย่างใด แต่คำเบิกความนั้นจะมีน้ำหนักน้อย
- กฎหมายห้ามโจทก์อ้างจำเลยเป็นพยานเท่านั้น แต่จำเลยจะ
อ้างตนเองเป็นพยานได้ เป็นสิทธิของจำเลย

3. การรับฟังและบทตัดพยาน

3.2. บทตัดพยานหลักฐาน

3. บทตัดพยานหลักฐานที่เกิดขึ้น หรือได้มาโดยไม่ชอบ

➔ บทตัดพยานเด็ดขาด

4

1. มาตรา 84 วรรคท้าย ชั้นจับกุม
2. มาตรา 134/4 วรรคท้าย ชั้นสอบสวน
3. มาตรา 226 พยานที่เกิดขึ้นโดยไม่ชอบ
4. มาตรา 232 โจทก์อ้างจำเลยเป็นพยาน

➔ บทตัดพยานไม่เด็ดขาด

5

1. มาตรา 226/1 เกิดขึ้นโดยชอบแต่ได้มาไม่ชอบ
2. มาตรา 226/2 ความประพฤติก/การกระทำครั้งอื่น ๆ
3. มาตรา 226/3 พยานบอกเล่า
4. มาตรา 226/4 พฤติกรรมในทางเพศ
5. มาตรา 226/5 พยานในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง

3. การรับฟังและบทตัดพยาน

3.2. บทตัดพยานหลักฐาน

3. บทตัดพยานหลักฐานที่เกิดขึ้น หรือได้มาโดยไม่ชอบ

➔ บทตัดพยานไม่เด็ดขาด

5

1. มาตรา 226/1 เกิดขึ้นโดยชอบแต่ได้มาไม่ชอบ

มาตรา 226/1

เกิดขึ้นและมีอยู่แล้วตามความเป็นจริง

พยานที่เกิดขึ้นโดยชอบ
แต่ได้มาเพราะการกระทำไม่ชอบ

1. พยานหลักฐานที่ได้จากการจับ/
ค้นไม่ชอบ
2. เจ้าพนักงานแอบดักฟังการ
สนทนาระหว่างผู้ต้องหากับ
บุคคลอื่น
3. โจทก์หลอกล่อให้คู่สนทนาเจรจา
กันแล้วมีการแอบบันทึกเสียง

พยานที่เกิดขึ้นโดยชอบ แต่ได้มาโดย
อาศัยข้อมูลที่เกิดขึ้น/ได้มาโดยไม่ชอบ

1. ทำร้ายร่างกายจนผู้ต้องหายอมบอกข้อมูลแหล่งที่ซ่อน
ยาเสพติด จากนั้นเจ้าพนักงานไปขอหมายค้นแล้วไป
ค้นมาได้
2. การตรวจผลเลือด DNA โดยเจ้าตัวไม่ยินยอม
3. พยานหลักฐานที่ได้ในชั้นจับกุม/สอบสวนที่ไม่มีการ
แจ้งสิทธิ ตามมาตรา 84 ว.ท้าย, 134/4 ว.ท้าย

3. การรับฟังและบทตัดพยาน

3.2. บทตัดพยานหลักฐาน

3. บทตัดพยานหลักฐานที่เกิดขึ้น หรือได้มาโดยไม่ชอบ

➔ บทตัดพยานไม่เด็ดขาด

5

1. มาตรา 226/1 เกิดขึ้นโดยชอบแต่ได้มาไม่ชอบ

มาตรา 226/1

เกิดขึ้นและมีอยู่แล้วตามความเป็นจริง

ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานนั้น

ศาลใช้ดุลพินิจรับฟังได้

ข้อยกเว้น

คำนึงถึงปัจจัยดังต่อไปนี้

การรับฟังพยานหลักฐานนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อการอำนวยความสะดวกมากกว่าผลเสียอันเกิดจากผลกระทบต่อมาตรฐานของระบบงานยุติธรรมทางอาญาหรือสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชน

ให้ศาลเปรียบเทียบว่าอันไหนสำคัญกว่ากัน ระหว่าง การอำนวยความสะดวก Vs. สิทธิเสรีภาพของประชาชน

- (1) คุณค่าในเชิงพินิจ ความสำคัญ และความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น
- (2) พฤติการณ์และความร้ายแรงของความผิดในคดี
- (3) ลักษณะและความเสียหายที่เกิดจากการกระทำโดยมิชอบ
- (4) ผู้ที่กระทำการโดยมิชอบอันเป็นเหตุให้ได้พยานหลักฐานมานั้นได้รับการลอบหรือไม่เพียงใด

3. การรับฟังและบทตัดพยาน

3.2. บทตัดพยานหลักฐาน

3. บทตัดพยานหลักฐานที่เกิดขึ้น หรือได้มาโดยไม่ชอบ

➔ บทตัดพยานไม่เด็ดขาด

5

2. มาตรา 226/2 ความประพฤติก/การกระทำครั้งอื่น ๆ

มาตรา 226/2

หลักการ 1

ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำ ความผิดครั้งอื่น ๆ หรือความประพฤติก/การกระทำครั้งอื่น ๆ เพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดในคดีที่ฟ้อง ➔ พยานหลักฐานที่ไม่เกี่ยวกับคดี

ข้อยกเว้น

(1) เกี่ยวเนื่องโดยตรงกับองค์ประกอบความผิดของคดีที่ฟ้อง
(2) แสดงถึงลักษณะ วิธี หรือรูปแบบเฉพาะในการกระทำความผิดของจำเลย
(2) หักล้างข้อกล่าวอ้างของจำเลยถึงการกระทำ หรือความประพฤติก/การกระทำในส่วนตัวของจำเลย

หลักการ 2

การนำสืบพยานฯ เพื่อให้ศาลใช้ประกอบดุลพินิจในการกำหนดโทษหรือเพิ่มโทษ

3. การรับฟังและบทตัดพยาน

3.2. บทตัดพยานหลักฐาน

3. บทตัดพยานหลักฐานที่เกิดขึ้น หรือได้มาโดยไม่ชอบ

➔ บทตัดพยานไม่เด็ดขาด 5

พยานบอกเล่า

- พยานที่ไม่ได้รู้เห็นเรื่องที่จะให้การด้วยตนเองโดยตรง แต่รู้เห็นเนื่องจากทราบมาจากผู้อื่นอีกทอดหนึ่ง
- บุคคลใด ๆ ที่ไม่ว่าจะรู้เห็นเรื่องนั้นโดยตรงหรือไม่ ได้บันทึกเหตุการณ์ดังกล่าวลงในเอกสาร, วัตถุอื่น ๆ

ข้อควรระวัง กรณีต่อไปนี้ เป็นพยานบอกเล่า

1. ถ้อยคำให้การในชั้นจับกุม/สอบสวน
2. คำรับของพู่กระทำความผิด/ คำกล่าวอ้างเป็นปฏิปักษ์กับตนเอง
3. กรณีตามมาตรา 172 ตรี ว.ท้าย

3. มาตรา 226/3 พยานบอกเล่า

หลักการ

ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานบอกเล่า มาตรา 226/3 ว.2

ข้อยกเว้น

ดุลพินิจให้ศาลรับฟังได้

- (1) พยานบอกเล่าที่น่าเชื่อว่าจะพิสูจนความจริงได้ (มีคุณค่าในเชิงพิสูจน) มาตรา 226/3 ว.2 (1) หรือ
- 2) มีเหตุจำเป็นที่ไม่อาจนำประจักษ์พยานมาสืบต่อศาลได้ และมีเหตุผลอันสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมในการพิจารณาคดี มาตรา 226/3 ว.2 (2)
- (3) สื่อบันทึกภาพและเสียงของเด็กอายุไม่เกิน 18 ปี มาตรา ม.172 ตรี กรณีไม่สามารถนำตัวเด็กมาเบิกความได้

3. การรับฟังและบทตัดพยาน

3.2. บทตัดพยานหลักฐาน

3. บทตัดพยานหลักฐานที่เกิดขึ้น หรือได้มาโดยไม่ชอบ

➔ บทตัดพยานไม่เด็ดขาด

5

4. มาตรา 226/4 พุทธินกรรมในทางเพศ

หลักการ

ในคดีความพิพาทเกี่ยวกับเพศ ห้ามมิให้จำเลยนำสืบด้วยพยานหลักฐานหรือถามค้านด้วยคำถามอันเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของผู้เสียหายกับบุคคลอื่นนอกจากจำเลย

จำเลย

ผู้เสียหาย

นาย ก.

ความสัมพันธ์ของผู้เสียหายกับจำเลยไม่ต้องห้าม

ข้อยกเว้น

ศาลอนุญาต (เฉพาะในกรณีที่ศาลเห็นว่าก่อให้เกิดความยุติธรรมในการพิจารณาพิพากษาคดี) เช่น ประเด็นสำคัญชี้ขาดข้อเท็จจริงในคดี

3. การรับฟังและบทตัดพยาน

3.2. บทตัดพยานหลักฐาน

3. บทตัดพยานหลักฐานที่เกิดขึ้น หรือได้มาโดยไม่ชอบ

➔ บทตัดพยานไม่เด็ดขาด

5

5. มาตรา 226/5 พยานในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง

ในชั้นพิจารณา
หากมีเหตุจำเป็นหรือเหตุอัน
สมควร

ศาลอาจรับฟังบันทึกคำเบิกความในชั้นไต่สวนมูลฟ้องหรือ
บันทึกคำเบิกความของพยานที่เบิกความไว้ในคดีอื่นประกอบ
พยานหลักฐานอื่นในคดีได้

หากไม่มีเหตุจำเป็น
หรือไม่มีเหตุอันสมควร

ศาลไม่สามารถรับฟังบันทึกคำเบิกความในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง
หรือบันทึกคำเบิกความของพยานที่เบิกความไว้ในคดีอื่นได้

3. การรับฟังและบทตัดพยาน

3.2. บทตัดพยานหลักฐาน

3. บทตัดพยานหลักฐานที่เกิดขึ้น หรือได้มาโดยไม่ชอบ

➔ บทตัดพยานเด็ดขาด

4

1. มาตรา 84 วรรคท้าย ชั้นจับกุม
2. มาตรา 134/4 วรรคท้าย ชั้นสอบสวน
3. มาตรา 226 พยานที่เกิดขึ้นโดยไม่ชอบ
4. มาตรา 232 โจทก์อ้างจำเลยเป็นพยาน

➔ บทตัดพยานไม่เด็ดขาด

5

1. มาตรา 226/1 เกิดขึ้นโดยชอบแต่ได้มาไม่ชอบ
2. มาตรา 226/2 ความประพฤติก/การกระทำครั้งอื่น ๆ
3. มาตรา 226/3 พยานบอกเล่า
4. มาตรา 226/4 พฤติกรรมในทางเพศ
5. มาตรา 226/5 พยานในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง

3. การรับฟังและบทตัดพยาน

3.1. การอ้างพยานหลักฐาน

> มาตรา 226 (หลักการทั่วไปในการอ้างพยานหลักฐาน)

พยานหลักฐานทุกชนิด ซึ่งน่าจะ
พิสูจน์ได้ว่าจำเลยผิดหรือบริสุทธิ์
สามารถอ้างเป็นพยานหลักฐานได้

ยกตัวอย่างเช่น

- พยานวัตถุ
- พยานเอกสาร
- พยานบุคคล
- พยานผู้เชี่ยวชาญ

พิจารณาบทตัดพยาน

ต้องห้ามรับฟัง

1. บทตัดพยานหลักฐานเท็จ/
พยานหลักฐานปลอม
2. บทตัดพยานหลักฐานที่ไม่
เกี่ยวข้องประเด็น/ ฟุ่มเฟือย/
ประวิงเวลาให้ชักช้า
3. บทตัดพยานหลักฐานที่
เกิดขึ้น หรือได้มาโดยไม่ชอบ
4. บทตัดพยานเนื่องจากไม่ยื่น
บัญชีระบุพยาน

ยังมีบทตัดพยานอื่น ๆ นอกเหนือจากนี้

3. การรับฟังและบทคัดพยาน

3.2. บทคัดพยานหลักฐาน

4. บทคัดพยานเนื่องจากไม่ยื่นบัญชีระบุพยาน

การยื่นบัญชีระบุพยาน → **มาตรา 173/1 และ มาตรา 229/1**

กรณีมีวันตรวจพยานหลักฐาน

กรณีไม่มีวันตรวจพยานหลักฐาน

การยื่นบัญชีพยานครั้งแรก → คู่ความยื่นก่อนวันตรวจพยานหลักฐานไม่น้อยกว่า 7 วัน

การยื่นบัญชีพยานเพิ่มเติม → ยื่นต่อศาลก่อนการตรวจพยานหลักฐานเสร็จสิ้น

การยื่นบัญชีพยานเพิ่มเติมหลังพ้นระยะเวลาข้างต้น → **ได้รับอนุญาตจากศาล** แสดงเหตุอันสมควรว่าไม่สามารถทราบถึงพยานหลักฐาน/จำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม/เพื่อให้โอกาสแก่จำเลยในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่

ยื่นครั้งแรก

7 วัน

ยื่นบัญชีเพิ่มเติม

ยื่นบัญชีเพิ่มเติม 2

วันตรวจพยานหลักฐาน

ตรวจพยานเสร็จสิ้น

3. การรับฟังและบทตัดพยาน

3.2. บทตัดพยานหลักฐาน

4. บทตัดพยานเนื่องจากไม่ยื่นบัญชีระบุพยาน

การยื่นบัญชีระบุพยาน → **มาตรา 173/1 และ มาตรา 229/1**

กรณี**มี**วันตรวจพยานหลักฐาน

การยื่นบัญชีพยาน**ครั้งแรก** → โจทก์ **ไม่น้อยกว่า 15 วัน** ก่อนวันไต่สวนมูลฟ้องหรือวันสืบพยาน
จำเลย ยื่น**ก่อนวันสืบพยาน**จำเลย

การยื่นบัญชีพยาน**เพิ่มเติม** → เคยยื่นไว้แล้ว

- ไม่ทราบว่า ต้องนำพยานหลักฐาน
บางอย่างมาสืบ

- ไม่ทราบว่า พยานหลักฐานใดที่มีอยู่

- มีเหตุสมควรอื่นใด

โจทก์/จำเลย ยื่นได้พร้อมสำเนาและยื่นคำร้องขออนุญาตยื่นบัญชีระบุ
พยาน**เพิ่มเติม ก่อนเสร็จสิ้น**การสืบพยานของฝ่ายนั้น

← แต่ต้องอ้างเหตุในคำร้อง

→ ไม่เคยยื่นมาก่อน

โจทก์/จำเลย ยื่นได้พร้อมสำเนาและยื่นคำร้องขออนุญาต
ก่อนเสร็จสิ้นกระบวนการพิจารณา แต่ต้องอ้างเหตุในคำร้อง

กรณี**ไม่มี**วันตรวจพยานหลักฐาน

3. การรับฟังและบทคัดพยาน

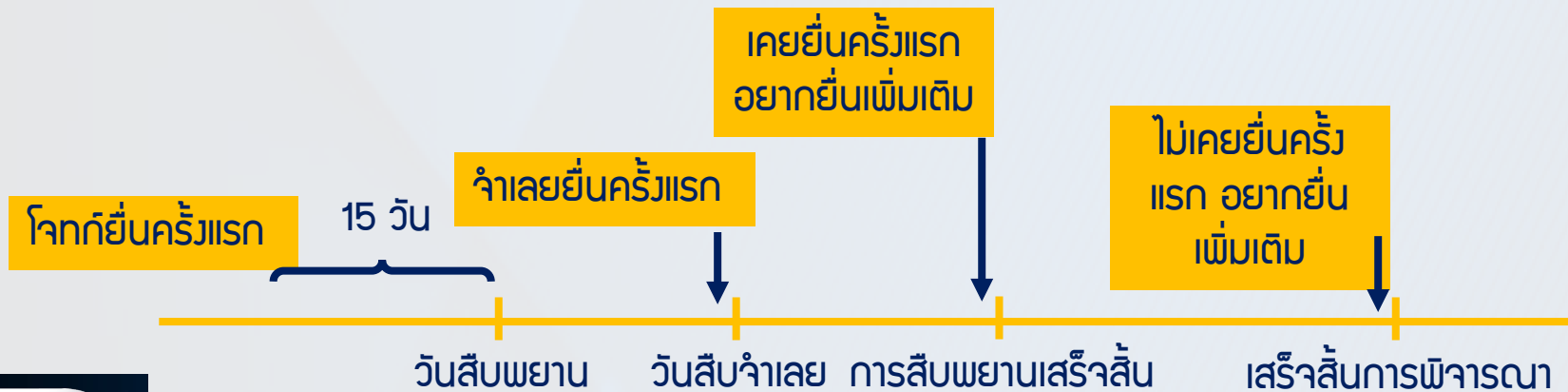
3.2. บทคัดพยานหลักฐาน

4. บทคัดพยานเนื่องจากไม่ยื่นบัญชีระบุพยาน

การยื่นบัญชีระบุพยาน → **มาตรา 173/1 และ มาตรา 229/1**

กรณี**มี**วันตรวจพยานหลักฐาน

กรณี**ไม่มี**วันตรวจพยานหลักฐาน

3. การรับฟังและบทคัดพยาน

3.2. บทคัดพยานหลักฐาน

4. บทคัดพยานเนื่องจากไม่ยื่นบัญชีระบุพยาน

การยื่นบัญชีระบุพยาน → **มาตรา 173/1 และ มาตรา 229/1**

กรณี**มี**วันตรวจพยานหลักฐาน

กรณี**ไม่**มีวันตรวจพยานหลักฐาน

การยื่นบัญชีระบุพยาน

กรณี**มี**วันตรวจพยานหลักฐาน มาตรา 173/1

กรณี**ไม่**มีวันตรวจพยานหลักฐาน มาตรา 229/1

คู่ความ (โจทก์/จำเลย) ยื่นก่อนวันตรวจพยานหลักฐาน
ไม่น้อยกว่า 7 วัน

โจทก์ ยื่นก่อนวันที่สอบสวนมูลฟ้องหรือก่อนสืบพยานไม่น้อย
กว่า 15 วัน/ จำเลย ยื่นก่อนวันสืบพยานจำเลย

การยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติม

กรณี**มี**วันตรวจพยานหลักฐาน มาตรา 173/1

กรณี**ไม่**มีวันตรวจพยานหลักฐาน มาตรา 229/1

คู่ความ ต้องยื่นก่อนการตรวจพยานหลักฐานเสร็จสิ้น

เคยยื่นครั้งแรก

ไม่เคยยื่นครั้งแรก

หากจะยื่นบัญชีระบุพยานหลังจากนั้นต้องได้รับอนุญาต
จากศาล

คู่ความต้องยื่นก่อนเสร็จสิ้น
การสืบพยานของฝ่ายนั้น

คู่ความต้องยื่นก่อนเสร็จสิ้น
การพิจารณา

3. การรับฟังและบทตัดพยาน

3.2. บทตัดพยานหลักฐาน

4. บทตัดพยานเนื่องจากไม่ยื่นบัญชีระบุพยาน → **มาตรา 229/1 ว.4**

ผลของการ**ไม่ยื่น**บัญชีระบุพยาน
(กรณีที่มีวันตรวจ, ไม่มีวันตรวจพยานหลักฐาน)

ห้ามมิให้ศาลอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานนั้น

บทตัดพยานหลักฐาน

ข้อยกเว้น

1. มีความจำเป็นที่จะต้อง**คุ้มครอง**พยาน
2. จะต้องสืบพยานดังกล่าวเพื่อให้**การวินิจฉัยชี้ขาด**
ข้อสำคัญของประเด็นเป็นไปโดยเที่ยงธรรม
3. เพื่อให้**โอกาสจำเลย**ได้ต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่

4. การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน

3.1. การอ้างพยานหลักฐาน

> มาตรา 227 (การรับฟังพยานหลักฐานทั่วไป)

- ➔ ให้ศาลใช้ดุลพินิจวินิจฉัยชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวง อย่าพิพากษาลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น
- ➔ เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำผิดหรือไม่ ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลย

พยานหลักฐานโจทก์จะรับฟังลงโทษจำเลยได้
จะต้องปราศจากข้อสงสัยตามสมควร

ศาลจะต้องแน่ใจ 2 ประการ

1. ต้องแน่ใจว่ามีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้นจริง และ
2. ต้องแน่ใจว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดอาญานั้น

4. การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน

3.1. การอ้างพยานหลักฐาน

> มาตรา 227/1 (การรับฟังพยานหลักฐานที่มีข้อบกพร่อง)

พยานหลักฐานที่อยู่ในบังคับมาตรา 227/1

1. พยาน**บอกเล่า**ตามมาตรา 226/3
2. พยาน**ชักทอด** (คำให้การของพวกร่วมกระทำความผิดด้วยกันที่ไม่ต้องห้ามตามมาตรา 232)
3. พยานที่จำเลย**ไม่มีโอกาสถามค้าน** (เช่น กรณีที่กฎหมายอนุญาตให้สืบพยานลับหลัง)
4. พยานหลักฐานอื่นที่**มีข้อบกพร่อง**

ต้องเข้าทั้ง 3 กรณี

1. พยานหลักฐานอื่นที่รับฟังได้ และ
2. มีแหล่งที่มาเป็นอิสระต่างหากจากพยานหลักฐานที่ต้องการ และ
3. มีคุณค่าเชิงพินิจที่สามารถสนับสนุนให้นำเชื่อถือมาก ขึ้นด้วย

หลักการ

ศาลจะต้องกระทำด้วยความ**ระมัดระวัง** และ**ไม่ควร** เชื่อพยานหลักฐานนั้น**โดยลำพัง**เพื่อลงโทษจำเลย

ข้อยกเว้น

1. มีเหตุผลอันหนักแน่น
2. มีพฤติการณ์พิเศษแห่งคดี หรือ
3. มีพยานหลักฐานประกอบอื่นมาสนับสนุน

ตัวบทมาตราที่สำคัญ

มาตรา 226	บทตัดพยานเด็ดขาด
มาตรา 226/1-226/5	บทตัดพยานไม่เด็ดขาด
มาตรา 227	มาตรฐานการรับฟังพยานหลักฐาน
มาตรา 227/1	การรับฟังพยานหลักฐานที่มีข้อบกพร่อง
มาตรา 229/1	การยื่นบัญชีระบุพยาน
มาตรา 232	ห้ามโจทก์อ้างจำเลยเป็นพยาน

